

שירת הסביבה

אני מזמינה את קוראי כתב העת לבקר בכל גיליון בפירת השיר, שבכל פעם נאיר בה זווית אחרת ביחס שלנו לסביבה. לכבוד חנוכת "שירת הסביבה" אנסה לענות של השאלה מה לכתב העת אקולוגיה וסביבה ולשירה?

אני אקולוגית במקצועי, ועבדתי שנים בשמירת טבע ובמחקר. אני מעריכה מאוד את העוסקים במדעי הסביבה, ואני מודעת לחשיבות הפעילות המדעית במעקב אחר נזקים סביבתיים ובניסיון למזער אותם, ואף בפיתוח טכנולוגיות ידידותיות לסביבה, כמו גם בהשפעה על קובעי המדיניות.

האם זה מספיק? החשיבה הרציונלית-מדעית שולטת בעולם המערבי-טכנולוגי לפחות מאז מיסוד המדע המודרני במאה ה-17. חשיבה זו משפיעה לא רק על המדע, אלא גם על פעילויות אנושיות אחרות כמו כלכלה ותעשייה, שלהן השפעה רבה על הסביבה. הכלכלה כיום מבוססת על רווח מִיְדִי בטווח הקצר, על ייצור הולך וגובר ועל שימוש בזבזני באנרגיה ובמשאבים סביבתיים. את הריבית של הטבע חיסלנו, ואנו חיים כיום על הקרן, כלומר על חשבון הדורות הבאים ועל חשבונם של אנשים ונשים שחיים ברמת חיים נמוכה בהרבה משלנו. הפערים הגלובליים הגדולים מביאים כבר כיום לגלי פליטים שילכו ויתגברו - חלק מהם פליטי מלחמות, חלק מהם פליטי חוסר אפשרות להתפרנס, חלק מהם פליטי אקלים.

חוץ משהו נוסף. לא רק היגיון צרוף, אלא גם רגש. רגש שעשוי לגרום לנו לעצור לרגע, להתבונן, לשים לב. שימו לב כמה יפה הביטוי - לשים את הלב, לתת מקום לרגשות, לאמפתיה ולאהבה. ואולי מפה תצמח תודעה אחרת. אולי תתחדד הרגישות לסביבה, לבני אדם אחרים, לבעלי החיים ולצמחייה.

בתי הגידול של חזירי הבר, כמו של מינים רבים אחרים, הולכים ומצטמצמים בעקבות פיתוח, סלילת כבישים, הקמת שכונות חדשות וכדומה. המשוררת אגי משעול, בשירה "עקבות חזירי הבר"^[1], מתבוננת, מרגישה, ומעוררת אותנו לחשוב מהן זכויותיהן של חיות הבר אל מול הזכויות שלנו, בני האדם. משעול אינה מציעה פתרון, אלא מתארת את מצוקתם של החזירים. האם גם הם ראויים להתחשבות? לאמפתיה? התשובה בשיר היא "כן" החלטי.

מקורות

[1] משעול א. 2004. מבחר וחדשים. ירושלים: מוסד ביאליק, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד.

יריית זינוק

עורכת המדור: ד"ר עדנה גורני

ednagorney@yahoo.com

עקבות חזירי הבר / אגי משעול

עֲקֹבוֹת חֲזִירֵי הַבֵּר, שׁוֹבֵהֵם עֲבְרוּ כְּאֵן
קְרוֹכִים כָּל כֶּךָ לְבָתֵּימֵי,
אֵין לָהֶם מְקוֹם כְּבָר בְּאַרְץ הַבְּטוֹן.

כְּלָבֵי מְרַחֲרָחִים בְּהִתְרַגְּשׁוֹת,
לְפִי הַתּוֹר הֵם מְשִׁתְּנִים לְתוֹךְ הָעֲקֹבוֹת
כְּחוֹתְמִים עַל עֲצוּמָה.

שֶׁהַפְּקָנִים יִתְּנוּ לָהֶם כֶּתֶר,
וְהַרְמוֹנִים וְהַתְּפוּזִים,
שֶׁמְטָעֵי הָאֶפְרַסְק שְׁלִי יִסְתִּירוּ אוֹתָם
מְרוֹכְבֵי הַצִּידִים

וְאֵלֵהֵם שִׁיגֵן וְיַעֲמִיק אֶת מְאוֹרוֹתֵיהֶם.

חזירי בר בארץ הבטון | צילום: דני מלמן ©

